

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W KATOWICACH

Katowice, 3 września 2021 r.

Znak: WK-610/13/4/21

Pan
Damian Mrowiec
Starosta Powiatu
Rybnickiego

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach w dniach od 14 kwietnia 2021 r. do 21 maja 2021 r kontrolę kompleksową gospodarki finansowej **Powiatu Rybnickiego** za okres od 1 stycznia 2017 r. do 21 maja 2021 r.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole kontroli, którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej. Starosta Powiatu Rybnickiego oraz Skarbnik Powiatu Rybnickiego w dniu 5 lipca 2021 r. odmówili podpisania protokołu i złożyli pisemne wyjaśnienia, co do przyczyn tej odmowy.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2137).

W zakresie gospodarowania mieniem Skarbu Państwa:

- *Do 7 maja 2021 r., tj. do dnia kontroli, nie przeprowadzono czynności weryfikacyjnych w zakresie gruntów Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste (oznaczonych jako działki ewidencyjne) wchodzących w skład infrastruktury kolejowej celem ewentualnego zaliczenia tych gruntów do zajętych pod infrastrukturę kolejową nieczynną lub prywatną, a następnie określenia opłaty z tytułu użytkowania wieczystego tych nieruchomości. Do dnia 30 grudnia 2016 r. powyższe grunty, jako zajęte pod infrastrukturę kolejową, były zwolnione od opłat z tytułu użytkowania wieczystego na mocy art. 8 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 1727 z późn. zm.). Z dniem 30 grudnia 2016 r. zmieniono brzmienie art. 3 przywołanej ustawy o transporcie kolejowym wyłączając, na mocy ust. 2 i ust. 3 tego artykułu, stosowanie zwolnienia gruntów zajętych pod infrastrukturę kolejową od opłat z tytułu użytkowania wieczystego (art. 8) – w przypadku infrastruktury kolejowej, na której zarządca infrastruktury nie dopuścił ruchu kolejowego (infrastruktura nieczynna) i infrastruktury kolejowej wykorzystywanej wyłącznie do realizacji*

własnych potrzeb jej właściciela lub jej zarządcy innych niż przewóz osób (infrastruktura prywatna).

Zgodnie z art. 221 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r., poz. 2147 z późn. zm.), jeżeli przy oddaniu nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste nie została określona wysokość stawki procentowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego, właściwy organ określi wysokość tej stawki stosując tryb postępowania określony w art. 78-81 tej ustawy.

Podmiotami korzystającymi z przedmiotowego zwolnienia byli:

- KWK ROW Oddział KWK Jankowice – 9 działek,
- Jastrzębska Spółka Węglowa Oddział KWK Budryk - 2 działki,
- Jastrzębska Spółka Kolejowa - 8 działek,
- PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. - 439 działek.

W trakcie kontroli, w dniu 7 maja 2021 r., wystosowano pisma do ww. podmiotów o wskazanie, czy przez zarządcę infrastruktury kolejowej został sporządzony statut sieci kolejowej oraz o analizę i weryfikację działek, które podlegały zwolnieniu z opłaty za użytkowanie wieczyste.

Z powyższego wynika, że wcześniej nie podjęto działań w celu weryfikacji prawidłowości zastosowanego zwolnienia ww. nieruchomości z opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego gruntów Skarbu Państwa dla ww. podmiotów a w przypadku wystąpienia ustawowych przesłanek - ustalenia i naliczenia tej opłaty na lata 2017 - 2021.

Stosownie do art. 162 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.), w toku wykonywania budżetu państwa obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej: ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu państwa następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów.

W myśl art. 42 ust. 5 ww. ustawy o finansach publicznych, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania, przy czym na mocy art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 z późn. zm.), organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami jest starosta wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej.

Adekwatnie do art. 23 ust. 1 pkt 2 i pkt 5 przywołanej wcześniej ustawy o gospodarce nieruchomościami, zasobem nieruchomości Skarbu Państwa gospodarują starostowie, wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej, a w szczególności zapewniają wycenę tych nieruchomości i wykonują czynności związane z naliczaniem należności za nieruchomości udostępniane z zasobu oraz prowadzą windykację tych należności. Zgodnie również z art. 12 ww. ustawy, organy działające za Skarb Państwa są zobowiązane do gospodarowania nieruchomościami w sposób zgodny z zasadami prawidłowej gospodarki.

Zadania w zakresie ewidencjonowania nieruchomości, zapewnienie ich wyceny oraz naliczanie należności za udostępnione nieruchomości, w tym opłat za użytkowanie wieczyste należały do Inspektora w Referacie Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik tego Referatu.

Wniosek nr 1

Ustalić prawidłowość zastosowanego zwolnienia z opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego wobec nieruchomości Skarbu Państwa (działek ewidencyjnych) będących w użytkowaniu wieczystym podmiotów: KWK ROW Oddział KWK Jankowice, Jastrzębskiej Spółki Węglowej Oddział KWK Budryk, Jastrzębskiej Spółki Kolejowej, PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., stosownie do art. 221 ust. 2 w związku z art. 78-81 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r., poz. 1990 z późn. zm.), mając na uwadze art. 8 w związku z art. 3 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 1043 z późn. zm.) oraz art. 12 w związku z art. 11 ust. 1, art. 23 ust. 1 pkt 2 i pkt 5 ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami, a także art. 42 ust. 5 i art. 162 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

Wniosek nr 2

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Gospodarki Nieruchomościami w zakresie kontroli przesłanek uzasadniających zastosowanie zwolnień od opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, wynikających z art. 8 w związku z art. 3 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 1043 z późn. zm.), mając na uwadze art. 42 ust. 5 i art. 162 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.), a także art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.

- *Do dnia zakończenia kontroli nie podejmowano lub nieterminowo podejmowano czynności windykacyjne w celu wyegzekwowania należności cywilnoprawnych przysługujących Skarbowi Państwa z tytułu użytkowania wieczystego. Zgodnie z art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.), jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.*

Powyższe dotyczyło:

- *zaniechania podjęcia działań windykacyjnych, mających na celu wyegzekwowanie zaległych należności wobec kontrahentów:*
 - *o numerze karty kontowej 000091: zaległość za lata 2001-2002, 2004-2005, 2009 o łącznej wartości 68.636,14 zł; prawo do podniesienia zarzutu przedawnienia: dla zaległości za 2001 r. – przysługiwało od 2004 r., za 2002 r. – przysługiwało od 2005 r., za 2005 r. – przysługiwało od 2008 r., za 2009 r. – przysługiwało od 2012 r.,*

- o numerze karty kontowej 000064: dla zaległość za 2010 r. o wartości 4.718,76 zł; prawo do podniesienia zarzutu przedawnienia przysługuje od 2013 r.
- o numerze karty kontowej 000084: zaległość za lata 2001-2005 w łącznej kwocie 5.594,72 zł; prawo do podniesienia zarzutu przedawnienia: dla zaległości za 2001 r. – przysługiwało od 2013 r., dla zaległości za 2002 r. – przysługiwało od 2005 r., dla zaległości za 2003 r. – przysługiwało od 2006 r., dla zaległości za 2004 r. – przysługiwało od 2007 r., dla zaległości za 2005 r. – przysługiwało od 2008 r.
- o numerze karty kontowej 000085: dla zaległości za lata 2001-2005 i 2007 r. w łącznej kwocie 46.141,89 zł; prawo do podniesienia zarzutu przedawnienia: dla zaległości za 2001 r. – przysługiwało od 2013 r., za 2002 r. – przysługiwało od 2005 r., za 2003 r. – przysługiwało od 2006 r., za 2004 r. – przysługiwało od 2007 r., za 2005 r. – przysługiwało od 2008 r., za 2007 r. – przysługiwało od 2010 r.

➤ zaniechania podjęcia ponownych działań windykacyjnych po postanowieniu o umorzeniu postępowania wobec bezskutecznej egzekucji, celem niedopuszczenia do przedawnienia zaległości kontrahentów:

- o numerze karty kontowej 000091: zaległość za lata 2003, 2006, 2007, 2008, 2010 r. 2011 r. w łącznej kwocie 80.357,05 zł – zawiadomienie o bezskutecznej egzekucji odpowiednio: z 2004 r., 2006 r., 2013 r., 2010 r., 2012 r., 2013 r.; prawo do podniesienia zarzutu przedawnienia dla zaległości za 2003 r. – przysługiwało od 2014 r., za 2006 r. – przysługiwało od 2016 r., za 2008 r. – przysługiwało od 2020 r.,
- o numerze karty kontowej 000064: dla zaległość za lata: 2013-2014, 2016 w łącznej kwocie 32.626,65 zł – zawiadomienie o bezskutecznej egzekucji z lat: 2017 – 2019,
- o numerze karty kontowej 000084: za 2006 r. w kwocie 2.797,36 zł – postanowienie Komornika o bezskutecznej egzekucji z 2007 r.
- o numerze karty kontowej 000085 – dla zaległości za 2006 r. w kwocie 7.864,60 zł – postanowienie Komornika o bezskutecznej egzekucji z 2007 r.; prawo do podniesienia zarzutu przedawnienia za 2006 r. – przysługiwało od 2017 r.,

Ww. należności nie były zabezpieczone hipoteką.

Zgodnie z treścią art. 118 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r., poz. 121 z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym dla ww. należności powstałych przed dniem 9 lipca 2018 r., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosił lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej trzy lata. Obecnie, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.

Ponadto, na podstawie art. 117 § 1 i 2 Kodeksu cywilnego, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu, po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia. Bieg terminu przedawnienia należności cywilnoprawnej ulega przerwaniu, o czym stanowi art. 123 ustawy Kodeks cywilny. Przerwanie biegu przedawnienia może nastąpić m.in. w wyniku podjęcia przed sądem takiej czynności, która przedsięwzięta jest bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

Ponadto, w latach 2017 - 2021 (do dnia zakończenia kontroli) nie wznowiono czynności egzekucyjnych zmierzających do wyegzekwowania wobec dłużników należności z tytułu usunięcia z drogi i przechowywania, a następnie oszacowania i złomowania pojazdu przysługujących Powiatowi Rybnickiemu. Powyższe dotyczyło:

- kontrahenta o numerze 221-1-01046 - kwota należności głównej 26.638,30 zł, odsetki 12.493,82 zł, decyzja Starosty Rybnickiego z dnia 26 czerwca 2014 r.; postanowienie Komornika Sądowego przy SR w Rybniku z dnia 23 listopada 2015 r. o umorzeniu postępowania (bezskuteczność egzekucji),*
- kontrahenta o numerze 221-1-01027 - kwota należności głównej 17.332,30 zł, odsetki 8.357,60 zł, decyzja Starosty Rybnickiego z dnia 20 maja 2014 r.; postanowienie Komornika Sądowego o umorzeniu postępowania wobec bezskuteczności egzekucji z dnia 6 lutego 2015 r.*

Zgodnie z art. 130a ust. 10h oraz 10j ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U z 2017 r. poz. 128 z późn. zm.), koszty związane z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu powstałe od momentu wydania dyspozycji jego usunięcia do zakończenia postępowania ponosi osoba będąca właścicielem tego pojazdu w dniu wydania dyspozycji usunięcia pojazdu (...). Decyzję o zapłacie tych kosztów wydaje starosta. Termin płatności należności ustalonych decyzją, (..), wynosi

30 dni od dnia, w którym decyzja ta stała się ostateczna. Odsetki ustawowe za opóźnienie nalicza się od dnia następującego po upływie terminu płatności.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Starostwa Powiatowego w Rybniku, brak wznowienia czynności egzekucyjnych wynikał z nikłego prawdopodobieństwa uzyskania należności.

Za prowadzenie postępowań sądowych i egzekucyjnych w zakresie przekazanych spraw odpowiadała obsługująca Powiat kancelaria prawna. Pracownikiem odpowiedzialnym (wg zakresu czynności) za koordynowanie działań i nadzór w zakresie egzekucyjnych postępowań sądowych należności Starostwa i Skarbu Państwa, prowadzonych przez podmiot zewnętrzny (kancelarię prawniczą, radcę prawnego) po przekazaniu z Wydziału Finansowego, był Inspektor Referatu Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Katarzyna Wawoczny – Sekretarz Powiatu Rybnickiego.

Wniosek nr 3

Zapewnić terminowe podejmowanie czynności windykacyjnych i egzekucyjnych wobec należności cywilnoprawnych przysługujących Skarbowi Państwa oraz należności publicznoprawnych przysługujących Powiatowi Rybnickiemu, mając na uwadze art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

- W latach 2018 - 2021 nieprawidłowo prowadzono ewidencję nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, o której mowa w art. 23 ust. 1 pkt 1 i pkt 1b ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r. poz. 2204 z późn. zm.). Ewidencja zasobu nieruchomości Skarbu Państwa znajdujących się na terenie Gminy*

Gaszowice, Jejkowice, Lyski, Świerklany oraz części Gminy Czerwionka-Leszczyny nie zawierała następujących danych:

- *przeznaczenia nieruchomości w planie miejscowym, a w przypadku braku planu - w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, co było wymagane przepisami art. 23 ust. 1c pkt 4 ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami,*
- *informacji o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości, co było wymagane art. 23 ust. 1c pkt 6 ww. ustawy,*
- *informacji o toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych, co jest wymagane art. 23 ust. 1c pkt 7 ww. ustawy.*

Zadania w zakresie ewidencji zasobu Skarbu Państwa należały do Inspektora w Referacie Gospodarki Nieruchomościami oraz Kierownika tego Referatu.

Wniosek nr 4

Uzupełnić ewidencję nieruchomości Skarbu Państwa, o której mowa w art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1990 z późn. zm.) o dane zawarte w art. 23 ust. 1c pkt 4, 6 i 7 tej ustawy.

- *W latach 2017 - 2021 nie sporządzono deklaracji na podatek od nieruchomości w zakresie mienia stanowiącego własność Skarbu Państwa. Naruszono tym art. 2 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 oraz art. 3 ust. 1 pkt 1, art. 6 ust. 1 i ust. 9 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 716 z późn. zm.).*

Zgodnie z przywołanymi przepisami, opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają m.in. grunty oraz budynki i ich części stanowiące własność osoby prawnej. Obowiązek podatkowy powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstały okoliczności uzasadniające powstanie tego obowiązku. Osoby prawne, są obowiązane: składać, w terminie do dnia 31 stycznia, organowi podatkowemu właściwemu ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania, deklaracje na podatek od nieruchomości na dany rok podatkowy, sporządzone na formularzu według ustalonego wzoru, a jeżeli obowiązek podatkowy powstał po tym dniu - w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie tego obowiązku; odpowiednio skorygować deklaracje w razie zaistnienia zdarzenia, o którym mowa w ust. 3, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tego zdarzenia; wpłacać obliczony w deklaracji podatek od nieruchomości - bez wezwania - na rachunek właściwej gminy, w ratach proporcjonalnych do czasu trwania obowiązku podatkowego, w terminie do dnia 15 każdego miesiąca, a za styczeń do dnia 31 stycznia.

Z ewidencji zasobu nieruchomości Skarbu Państwa wynikało, że powierzchnie nieruchomości nie udostępnione innym podmiotom, wynosiły:

- *wg stanu na dzień 31.12.2017 r. - 271,0573 ha,*
- *wg stanu na dzień 31.12.2018 r. - 258,7624 ha,*
- *wg stanu na dzień 31.12.2019 r. - 255,4347 ha,*
- *wg stanu na dzień kontroli, tj. 28 kwietnia 2021 r. - 261,3277 ha.*

Ponadto, z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynikało, że na dzień 28 kwietnia 2021 r. w skład zasobu nieruchomości Skarbu Państwa wchodziły budynki o powierzchni:

- *Gmina Czerwionka-Leszczyny – 166 m²,*
- *Gaszowice – 298m²,*
- *Jejkowice – 165m²,*

- Lyski – 13 m²,
 - Świerklany – 901 m²,
 - Miasto Czerwionka-Leszczyny – 726 m².
- Łączna powierzchnia budynków wynosiła 2.269 m².

Ponadto, z akt sprawy wynikało, że w każdej z ww. gmin występują nieruchomości, które na podstawie art. 228 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r., poz. 2147 z późn. zm.) stały się z mocy prawa własnością gmin, lecz co do których nie zostały wydane ostateczne decyzje potwierdzające nabycie własności.

Powiat Rybnicki nie prowadził ewidencji do ww. nieruchomości, co utrudniało ustalenie powierzchni nieruchomości stanowiącej przedmiot opodatkowania podatkiem od nieruchomości, zgodnie z wymogami art. 2 ust. 1 pkt 1 oraz art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1785 z późn. zm.). Do dnia zakończenia kontroli pracownicy jednostki nie ustalili łącznej powierzchni nieruchomości podlegających komunalizacji, ale nadal stanowiących własność Skarbu Państwa.

Zadania w zakresie sporządzania deklaracji na podatek od nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa nie były przypisane żadnemu pracownikowi Starostwa w Rybniku. Zgodnie z art. 11 ust. 1 i art. 12 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r., poz. 2147 z późn. zm.), organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami jest starosta, wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej, a jako organ działający za Skarb Państwa jest zobowiązany do gospodarowania nieruchomościami w sposób zgodny z zasadami prawidłowej gospodarki.

Wniosek nr 5

Sporządzić deklaracje na podatek od nieruchomości dotyczących mienia Skarbu Państwa stosownie do wymogów art. 2 ust. 1 pkt 1 oraz art. 3 ust. 1 pkt 1, art. 6 ust. 1 i ust. 9 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 z późn. zm.) w związku z art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1540).

Wniosek nr 6

Rozważyć powierzenie pracownikom Starostwa Powiatowego w Rybniku obowiązków w zakresie sporządzania deklaracji na podatek od nieruchomości dotyczących mienia Skarbu Państwa, mając na uwadze przepisy art. 2 ust. 1 pkt 1 oraz art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 z późn. zm.) oraz art. 11 ust. 1 i art. 12 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2020 r., poz. 1990 z późn. zm.), a ponadto art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

Wniosek nr 7

Rozważyć zaprowadzenie ewidencji pozabilansowej dla nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, które stały się z mocy prawa własnością gmin, lecz co do których nie zostały wydane ostateczne decyzje potwierdzające nabycie własności,

celem prawidłowego sporządzenia deklaracji na podatek od nieruchomości, mając na uwadze przepisy art. 2 ust. 1 pkt 1 oraz art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 z późn. zm.) oraz art. 11 ust. 1 i art. 12 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2020 r., poz. 1990 z późn. zm.).

- *W 2019 r. nieprawidłowo przeprowadzono postępowanie na oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości Skarbu Państwa oznaczonej geodezyjnie jako działki 1473/77, 1474/77 i 1475/77 o łącznej powierzchni 0,1513 ha, z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r., poz. 2204 z późn. zm.).*

Powyższe dotyczyło zbycia ww. nieruchomości w trybie bezprzetargowym na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej na podstawie art. 37 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami i polegało na:

- *ustaleniu ceny nieruchomości na podstawie uaktualnionego operatu szacunkowego bez dołączonej analizy potwierdzającej, że od daty jego sporządzenia nie wystąpiły zmiany uwarunkowań prawnych lub istotne zmiany czynników, co było wymagane przepisami art. 156 ust. 4 ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami,*
- *oddaniu nieruchomości w użytkowanie wieczyste na podstawie przepisów ww. art. 37 ust. 2 pkt 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami, pomimo braku wystąpienia przesłanek zbycia nieruchomości w tym trybie. Zgodnie z ww. przepisem, nieruchomość jest zbywana w drodze bezprzetargowej, jeżeli przedmiotem zbycia jest nieruchomość lub jej części, jeśli mogą poprawić warunki zagospodarowania nieruchomości przyległej, stanowiącej własność lub oddanej w użytkowanie wieczyste osobie, która zamierza tę nieruchomość lub jej części nabyć, jeżeli nie mogą być zagospodarowane jako odrębne nieruchomości.*

Zbywana działka graniczyła z działkami będących w posiadaniu wnioskodawcy oraz z działkami o numerach 1168/78, 1169/78 i 1170/78 będącymi we władaniu innej osoby prawnej (spółki). Wprawdzie, jak wynikało z przedłożonej do kontroli dokumentacji, właściciel działek

o nr 1168/78, 1169/78 i 1170/78 pismem z dnia 20 czerwca 2018 r. wskazał, że nie jest zainteresowany nabyciem działki 1473/77, jednak złożone oświadczenie (jak wynika z orzecznictwa) ma jedynie charakter deklaracji, która w każdym czasie mogłaby zostać cofnięta, nie jest więc wiążąca. Nie można zatem wykluczyć, że zainteresowanym nabyciem spornej działki byłby także właściciel tej działki.

- *wyrażeniu zgody w protokole z rokowań z dnia 25 lipca 2019 r. oraz w umowie, na podstawie której oddano w użytkowanie wieczyste przedmiotową nieruchomość, na zapłatę przez nabywcę pierwszej opłaty za użytkowanie wieczyste w wysokości 13.829,06 zł w terminie 14 dni od zawarcia umowy sprzedaży w formie aktu notarialnego. Powyższe było niezgodne z art. 70 ust. 2 i 3 w związku z art. 71 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Zgodnie z tymi przepisami, cena nieruchomości sprzedawanej w drodze bezprzetargowej lub w drodze rokowań, może zostać rozłożona na raty, na czas nie dłuższy niż 10 lat. Wierzytelność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego w stosunku do nabywcy z tego tytułu podlega zabezpieczeniu, w szczególności przez ustanowienie hipoteki. Pierwsza rata podlega zapłacie nie później niż do dnia zawarcia umowy przenoszącej własność nieruchomości, a następne raty wraz z oprocentowaniem podlegają zapłacie w terminach ustalonych przez strony w*

umowie. Pierwszą opłatę za oddanie nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste w drodze bezprzetargowej można rozłożyć na oprocentowane raty. W sprawach tych stosuje się odpowiednio art. 70 ust. 2-4.

Osobami odpowiedzialnymi za przygotowanie i przeprowadzenia postępowania na zbycie ww. nieruchomości byli: Inspektor w Referacie Gospodarki Nieruchomościami oraz Kierownik Referatu Gospodarki Nieruchomościami.

Protokół z rokowań oraz umowę w formie aktu notarialnego rep. A nr 9925/2019 z dnia 25 lipca 2019 r. w imieniu Skarbu Państwa podpisał Kierownik Referatu Gospodarki Nieruchomościami.

Wniosek nr 8

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Gospodarki Nieruchomościami w zakresie przygotowania i prowadzenia postępowań na oddanie nieruchomości Skarbu Państwa w użytkowanie wieczyste w trybie bezprzetargowym, stosownie do art. 156 ust. 4, art. 37 ust. 2 pkt 6, art. 70 ust. 2 i 3 w związku z art. 71 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2020 r., poz. 1990 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

W zakresie księgowości i sprawozdawczości:

- *W latach 2017 - 2021 (do dnia zakończenia kontroli) nie prowadzono pozabilansowej ewidencji nieruchomości wchodzących w skład zasobu Skarbu Państwa. Naruszono tym art. 4 ust. 1*

i ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.) w związku z postanowieniem załącznika nr 4 do zarządzenia Nr 8/2017 Starosty Powiatu Rybnickiego z dnia 23 lutego 2017 r. w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad polityki rachunkowości dla Starostwa Powiatowego w Rybniku ze zmianami oraz w zarządzenia

Nr 4/2019 Starosty Powiatu Rybnickiego z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad polityki rachunkowości dla Starostwa Powiatowego w Rybniku ze zmianami. Zgodnie z przepisami ustawy, jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną. Natomiast,

w zkładowym planie kont dla Starostwa, wskazano pozabilansowe konto 011-10-01 „Środki trwale i wartość pozabilansowa gruntów Skarbu Państwa”, w którym winny być ewidencjonowane zwiększenia i zmniejszenia wartości środków trwałych i gruntów znajdujących się w ewidencji pozabilansowej.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Starostwa, brak przekazania do Wydziału Finansowo-Budżetowego Starostwa Powiatowego w Rybniku informacji o zmianach w stanie nieruchomości Skarbu Państwa innych niż oddane w użytkowanie wieczyste lub trwałe zarząd,

stanowi konsekwencję czynników zewnętrznych, tj. brak aktualnej wyceny nieruchomości, z uwagi na niewystarczające środki finansowe przekazane przez Wojewodę Śląskiego.

Przyczyną powyższej nieprawidłowości, było zaniechanie przekazania z Referatu Gospodarki Nieruchomościami do Wydziału Finansowo-Budżetowego informacji o zmianach w stanie mienia Skarbu Państwa innych niż oddanych w użytkowanie wieczyste, w trwałe zarząd, celem ujęcia środków trwałych w pozabilansowej ewidencji księgowej.

Pracownikami odpowiedzialnymi za powyższe zadania byli Kierownik Referatu Gospodarki Nieruchomościami oraz Inspektor w Referacie Gospodarki Nieruchomościami.

Wniosek nr 9

Ująć w pozabilansowej ewidencji Starostwa Powiatowego w Rybniku na koncie 011-10-01 „Środki trwałe i wartość pozabilansowa gruntów Skarbu Państwa” wartości nieruchomości wchodzących w skład zasobu Skarbu Państwa, stosownie do art. 4

ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn.zm.) oraz do postanowień załącznika nr 4 do zarządzenia Nr 4/2019 Starosty Powiatu Rybnickiego z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad polityki rachunkowości dla Starostwa Powiatowego w Rybniku ze zmianami.

- W latach 2019 - 2021 (do dnia zakończenia kontroli) zaniechano ujęcia lub niebieżąco ewidencjonowano w księgach rachunkowych Starostwa Powiatowego w Rybniku zmian w stanie środków trwałych na koncie 011 „Środki trwałe” w grupie 0 „Grunty” w związku z nabyciem przez Powiat prawa własności nieruchomości w drodze komunalizacji na mocy decyzji Wojewody Śląskiego oraz w drodze darowizny od Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny. Naruszono tym art. 20 ust. 1 i art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r., poz. 351 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonymi przepisami, do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych sprawozdań. Naruszono tym również zasady funkcjonowania ww. konta określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911 z późn. zm.). Zgodnie z powyższymi przepisami, konto 011 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości początkowej własnych środków trwałych związanych z wykonywaną działalnością jednostki, które nie podlegają ujęciu m.in. na koncie 013. Na stronie Wn konta 011 ujmuje się wszelkie zwiększenia, a na stronie Ma - zmniejszenia stanu i wartości początkowej środków trwałych.

W załączniku nr 4 do zarządzenia Starosty Rybnickiego Nr 4/2019 z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad polityki rachunkowości dla Starostwa Powiatowego w Rybniku ze zmianami, konto 011 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i

zmniejszeń wartości początkowej środków trwałych związanych z wykonywaną działalnością jednostki. Na koncie tym, w szczególności ujmuje się przychody nowych lub używanych środków trwałych pochodzących z zakupu gotowych środków trwałych lub ze środków trwałych w budowie oraz nieodpłatne przyjęcie środków trwałych. Ewidencja środków trwałych prowadzona jest z dokładnością do grup klasyfikacji środków trwałych. Ewidencja szczegółowa do konta 011 jest prowadzona w księgach inwentarzowych środków trwałych.

Powyższe dotyczyło:

- ujęcia w 2020 r. i 2021 r. w księgach rachunkowych Starostwa Powiatowego na koncie 011, 17 działek nabytych w latach 2019-2020 na podstawie 5 decyzji Wojewody Śląskiego o łącznej wartości 413.940,00 zł, z opóźnieniem wynoszącym od 137 do 188 dni od uprawomocnienia się tych decyzji,
- nieuwjęcia do dnia zakończenia kontroli, w księgach rachunkowych Starostwa Powiatowego w Rybniku na koncie 011, 4 działek nabytych na podstawie 4 decyzji Wojewody Śląskiego o łącznej wartości 32.164,00 zł oraz 55 działek o łącznej wartości 22.151,00 zł nabytych w drodze darowizny na podstawie umowy sporządzonej w formie aktu notarialnego, Rep. A nr 1072/2020 z dnia 13 lutego 2020 r.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników, w odniesieniu do nieruchomości co do których dokumenty OT wstawiono z opóźnieniem, przyczyną opóźnienia był system pracy przyjęty przez osobę wprowadzającą nieruchomości jako środki trwałe do programu REKORD. Ze względu na czasochłonność i dużą ilość zmiennych wymagających weryfikacji, pracownik odpowiedzialny za powyższe zadanie wprowadzał nieruchomości do programu w chwili, gdy zebrana się większa ilość nabytych nieruchomości. Gromadzenie informacji o nabytych nieruchomościach i tworzenie bloku spraw dla ich jednorazowego wprowadzenia sprawiło, iż w odniesieniu do niektórych działek ujawnienie w programie REKORD nastąpiło po dniu 31 grudnia roku, w którym uzyskano decyzje komunalizacyjne Wojewody.

Na podstawie zarządzenia Nr 33/2019 Starosty Powiatu Rybnickiego z dnia 08 października 2019 r. w sprawie przyjęcia „Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych i gospodarki materiałowej”, obowiązek wystawienia dokumentów OT dotyczących majątku nieruchomego należał do Referatu Gospodarki Nieruchomościami. Pracownik Wydziału Finansowo-Budżetowego po sprawdzeniu ww. dokumentów był zobowiązany do zatwierdzenia przyjęcia środka trwałego w programie Środki Trwałe będącym ewidencją analityczną do konta 011. Na podstawie OT Wydział Finansowo-Budżetowy był zobowiązany ująć również operacje w ewidencji syntetycznej konta 011 w programie finansowo-księgowym. Obecnie obowiązuje „Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych i gospodarki materiałowej” wprowadzona zarządzeniem Nr 46/2020 Starosty Powiatu Rybnickiego z dnia 5 października 2020 r. Zapisy dotyczące wystawiania dokumentów „OT” są tożsame z zapisami poprzedniej instrukcji. Zgodnie z treścią załącznika nr 8 do ww. zarządzenia, Referat Gospodarki Nieruchomościami opracowuje dowód księgowy OT dotyczący przyjęcia środka trwałego w 3 egzemplarzach i przekazuje do 7 dni do Wydziału Finansowo-Budżetowego.

Skutkiem powyższego, w związku z niebieżącym ujęciem ww. działek oraz brakiem ujęcia w księgach rachunkowych części działek, wykazano wartość środków trwałych w pozycji grunty w bilansie Starostwa Powiatowego w Rybniku w wysokości niższej:

- na dzień 31 grudnia 2019 r. łącznie o kwotę 412.852,00 zł,

- na dzień 31 grudnia 2020 r. łącznie o kwotę 24.939,00 zł.

Bilanse jednostki budżetowej Starostwa Powiatowego w Rybniku sporządzone wg stanu na 31 grudnia 2019 r. i 2020 r. zostały podpisane przez Główną Księgową oraz p. Damiana Mrowiec – Starostę Rybnickiego.

W konsekwencji w informacji o stanie mienia komunalnego za lata 2019 - 2020 zawarto nieprawidłowe dane w zakresie przysługujących jednostce samorządu terytorialnego praw własności od dnia złożenia poprzedniej informacji.

Stosownie do art. 267 ust. 1 pkt 3 lit. a i lit. c ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.), zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku budżetowym, organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego informację o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego zawierającą: dane w zakresie przysługujących jednostce samorządu terytorialnego praw własności oraz dane o zmianach w stanie mienia od dnia złożenia poprzedniej informacji.

Powyższe świadczy o nieprawidłowo przeprowadzonej inwentaryzacji gruntów metodą weryfikacji. W trakcie inwentaryzacji przeprowadzonej inwentaryzacji wg stanu na 31 grudnia 2020 r. nie stwierdzono różnic.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r., poz. 351 z późn. zm.), jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację: środków trwałych drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników. W myśl natomiast art. 27 ustawy o rachunkowości, przeprowadzenie i wyniki inwentaryzacji należy odpowiednio udokumentować i powiązać z zapisami ksiąg rachunkowych. Ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem rzeczywistym a stanem wykazany w księgach rachunkowych należy wyjaśnić i rozliczyć w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji.

W myśl zapisów z § 9 instrukcji inwentaryzacyjnej wprowadzonej zarządzeniem Nr 47/2020 Starosty Rybnickiego z dnia 5 października 2020 r., na ostatni dzień każdego roku obrotowego należy przeprowadzić inwentaryzację środków trwałych, gruntów – drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.

Ostatnia pełna inwentaryzacja została przeprowadzona według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. na podstawie zarządzenia Nr 48/2020 Starosty Powiatu Rybnickiego z dnia 5 października 2020 r. w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji.

W myśl harmonogramu inwentaryzacji, stanowiącym załącznik do ww. zarządzenia, inwentaryzację gruntów należało przeprowadzić w drodze weryfikacji poprzez porównanie danych w księgach rachunkowych z danymi wynikającymi z dokumentami.

Stała komisja inwentaryzacyjna powołana została przez Starostę Powiatu Rybnickiego zarządzeniem Nr 41/2020 z dnia 7 września 2020 r. ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniem 54/2020 z dnia 18 listopada 2020 r.

Prowadzenie ewidencji księgowej środków trwałych należało do pracowników Wydziału Finansowo-Budżetowego. Nadzór nad pracownikami sprawowała p. Sylwia Marcol-Wróblewska – Skarbnik Powiatu.

Zadania w zakresie przygotowania danych do sporządzenia informacji o stanie mienia oraz przygotowania dokumentów OT dotyczących przyjęcia nieruchomości na stan środków trwałych wykonywali pracownicy Referatu Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik tego Referatu.

Wniosek nr 10

Ująć w księgach rachunkowych Starostwa Powiatowego w Rybniku na koncie 011 – „Środki trwałe” nieruchomości nabyte w 2020 r. i w 2021 r. w drodze komunalizacji na mocy 4 decyzji Wojewody Śląskiego oraz w drodze darowizny na podstawie umowy sporządzonej w formie aktu notarialnego Rep. A nr 1072/2020 z dnia 13 lutego

2020 r., stosownie do art. 20 ust. 1 i art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn. zm.) oraz zasad funkcjonowania konta 011 określonych w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r., poz. 342).

Wniosek nr 11

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Starostwa Powiatowego w Rybniku w zakresie:
- przekazywania informacji o zmianach w stanie środków trwałych w celu bieżącego ich ujmowania w księgach rachunkowych oraz prawidłowego sporządzania informacji o stanie mienia, stosownie do art. 4 ust. 2, art. 20 ust. 1, art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy

z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn. zm.) oraz zasad funkcjonowania konta 011 określonych w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020

r., poz. 342) oraz art. 267 ust. 1 pkt 3 lit. a i lit. c ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305),

- prawidłowego przeprowadzania inwentaryzacji gruntów w drodze weryfikacji, stosownie do art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305).

W zakresie gospodarki nieruchomościami:

- *W 2018 r. podano do publicznej wiadomości ogłoszenie o przetargu na sprzedaż niezabudowanej nieruchomości o nr działek 1490/32, 1491/32, 1492/32, 1493/32 i 1494/32 położonej w Gminie Lyski, które zostało zamieszczone na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, na stronach internetowych Starostwa oraz wywieszone na tablicy ogłoszeń pomimo, iż nie upłynął termin do złożenia wniosku przez osoby, którym mogło przysługiwać pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości, określony w wykazie nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży tj. co najmniej 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.*

Powyższym naruszono art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r. poz. 121 z późn. zm.), zgodnie z którym ogłoszenie o przetargu podaje się do publicznej wiadomości nie wcześniej niż po upływie terminów, o których mowa w art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 4. Stosownie natomiast do wskazanych przepisów art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 tej ustawy, w przypadku zbywania nieruchomości osobom fizycznym i prawnym pierwszeństwo w ich nabyciu, z zastrzeżeniem art. 216a, przysługuje osobie, która spełnia jeden z następujących warunków: przysługuje jej roszczenie o nabycie nieruchomości z mocy niniejszej ustawy lub odrębnych przepisów, jeżeli złoży wniosek o nabycie przed upływem terminu określonego w wykazie, o którym mowa w art. 35 ust. 1; termin złożenia wniosku nie może być krótszy niż 6 tygodni, licząc od dnia wywieszenia wykazu.

Powyższe dotyczyło sprzedaży nieruchomości o nr działek 1490/32, 1491/32, 1492/32, 1493/32 i 1494/32 w trybie przetargu ustnego nieograniczonego, stanowiących własność Powiatu Rybnickiego, położonych na terenie Gminy Lyski, obręb Lyski.

Wykaz nieruchomości został opublikowany w dniu 9 lipca 2018 r. na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, na stronie internetowej oraz na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Rybniku, natomiast ogłoszenie o I przetargu ustnym nieograniczonym na sprzedaż prawa własności nieruchomości stanowiącej własność Powiatu Rybnickiego zostało zamieszczone na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, na stronie internetowej oraz na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Rybniku w dniu 13 sierpnia 2018 r., tj. po upływie 4 tygodni i 4 dni.

Upublicznienie ogłoszenia o przetargu przed upływem okresu 6 tygodni licząc od dnia publikacji wykazu nieruchomości, nastąpiło na skutek omyłki w obliczeniu terminu, popełnionej przez pracownika zajmującego się bezpośrednio sprawą.

Osobą odpowiedzialną za przygotowanie projektu wykazu nieruchomości oraz projektu ogłoszenia o przetargu była Inspektor Referatu Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór nad pracownikiem należał do Kierownika tego Referatu.

Wniosek nr 12

Podawać do publicznej wiadomości ogłoszenia o przetargach na sprzedaż nieruchomości zgodnie z art. 38 ust. 2 i nie wcześniej niż po upływie terminów, o których mowa w art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1990 z późn. zm.).

- *Do dnia kontroli, tj. do 21 maja 2021 r., zaniechano opracowania planu wykorzystania powiatowego zasobu nieruchomości, o którym mowa od 1 stycznia 2017 r. w art. 25a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 z późn. zm.). Zgodnie z powyższym przepisem do powiatowego zasobu nieruchomości należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności powiatu i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego powiatu. Zgodnie z art. 25b powiatowym zasobem nieruchomości gospodaruje zarząd powiatu. Przepisy art. 25 ust. 2 i 2a stosuje się odpowiednio. Zgodnie z art. 25 ust. 2 i 2a gospodarowanie zasobem polega w szczególności na wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 23 ust. 1, a ponadto na sporządzaniu planów wykorzystania zasobu, przygotowywaniu opracowań geodezyjno-prawnych i projektowych, dokonywaniu podziałów oraz scaleń i podziałów nieruchomości, a także wyposażaniu ich, w miarę możliwości, w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej. Plany wykorzystania zasobu, o których mowa w ust. 2, opracowuje się na okres 3 lat. Plany zawierają w szczególności: zestawienie powierzchni nieruchomości zasobu oraz nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste; prognozę dotyczącą udostępnienia nieruchomości zasobu oraz nabywania nieruchomości do zasobu, poziomu wydatków związanych z udostępnieniem nieruchomości zasobu oraz nabywaniem nieruchomości do zasobu, wpływów osiąganych z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste oraz opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości, dotyczącą aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste oraz opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości.*

Za przygotowanie planu wykorzystania powiatowego zasobu nieruchomości odpowiedzialni byli pracownicy Referatu Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik tego Referatu. Za gospodarowanie powiatowym zasobem nieruchomości odpowiadał Zarząd Powiatu.

Wniosek nr 13

Sporządzić plan wykorzystania powiatowego zasobu nieruchomości stosownie do wymogów art. 25 ust. 2 i 2a w związku z art. 25a oraz art. 25b ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1990 z późn. zm.).

W zakresie wynagrodzeń:

- *W latach 2017 - 2018 p. Damian Mrowiec – Starosta Rybnicki nie wykorzystał zaległego urlopu wypoczynkowego za 2016 r. i 2017 r. w terminie wskazanym w art. 168 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r., poz. 1502 z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem, urlopu niewykorzystanego w terminie ustalonym zgodnie z planem urlopu, należy pracownikowi udzielić najpóźniej do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego. Ponadto, zgodnie z art. 152 ww. ustawy, pracownikowi przysługuje prawo*

do corocznego, nieprzerwanego, płatnego urlopu wypoczynkowego. Pracownik nie może zrzec się prawa do urlopu.

Powyższe dotyczyło zaległego urlopu wypoczynkowego w liczbie 16 godzin za 2016 rok w terminie do dnia 30 września 2017 r. oraz 208 godzin za 2017 rok w terminie do 30 września 2018 r.

Pani Katarzyna Wawoczny – Sekretarz Powiatu Rybnickiego, wykonująca wobec Starosty Powiatu Rybnickiego czynności z zakresu prawa pracy, wystosowała do Starosty informację o konieczności wykorzystania urlopu do końca września następnego roku.

Ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop za lata 2016 - 2018 w związku z upływem w 2018 r. kadencji Starosty Rybnickiego wypłacono dnia 19 listopada 2018 r., w tym ekwiwalent za niewykorzystane 16 godzin zaległego urlopu wypoczynkowego z 2016 r. wynosił 1.187,20 zł brutto, a 208 godzin zaległego urlopu wypoczynkowego z 2017 r. wynosił 15.433,60 zł brutto.

Wniosek nr 14

Zapewnić prawidłowe udzielanie urlopów pracownikom Starostwa Powiatowego w Rybniku, zgodnie z przepisami art. 168 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

W zakresie dodatków uzupełniających dla nauczycieli – art. 30a ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela:

- *W latach 2019 - 2021 nieprawidłowo przeprowadzono analizę danych otrzymanych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Czerwionce-Leszczynach, Zespołu Szkół Specjalnych im. Weroniki Sherborne w Czerwionce-Leszczynach, Zespołu Szkół w Czerwionce-Leszczynach prowadzonych przez Powiat Rybnicki, dotyczących wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli (odpowiednio) w latach 2018 - 2020, co polegało na ujęciu w poniesionych kosztach na wynagrodzenia nauczycieli w latach 2018 - 2020 części (lub całości) wypłaconego za rok poprzedni dodatkowego wynagrodzenia rocznego na niewłaściwym stopniu awansu zawodowego. Nauczycielom zmieniającym stopień awansu zawodowego zaliczano do wyższego stopnia awansu zawodowego całość wypłaconego im w roku podlegającym analizie dodatkowego wynagrodzenia rocznego naliczonego za poprzedni rok kalendarzowy, pomimo, że część (lub całość) tego wynagrodzenia została wypracowana przez tych nauczycieli na niższym stopniu awansu zawodowego.*

W rezultacie wyżej opisanego błędnego ujęcia dodatkowego wynagrodzenia rocznego w wydatkach poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli:

- za 2018 r. – koszty poniesione na wynagrodzenia nauczycieli stażystów zaniżono o 1.997,92 zł, a na wynagrodzenia nauczycieli mianowanych o 7.244,56 zł,*
- za 2019 r. – koszty poniesione na wynagrodzenia nauczycieli kontraktowych zaniżono o 2.932,79 zł, a mianowanych o 7.496,26 zł,*
- za 2020 r. – koszty poniesione na wynagrodzenia nauczycieli stażystów zaniżono o 5.678,22 zł, a na nauczycieli mianowanych o 10.970,30 zł.*

Zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2018 r., poz. 967 z późn. zm.), wynagrodzenie nauczycieli składa się (także) z innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy (m.in. z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego). Stosownie natomiast do § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 stycznia 2010 r. w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 6 poz. 35 z późn. zm.) nauczycieli, którzy w danym roku uzyskali kolejny stopień awansu zawodowego, przy ustalaniu średniorocznej struktury zatrudnienia uwzględnia się odpowiednio na stopniach awansu zawodowego proporcjonalnie do okresu pobierania wynagrodzenia na danym stopniu awansu zawodowego.

W wyniku przeliczenia, kwoty różnic na wyżej wskazanych stopniach awansu zawodowego w latach 2018 - 2020 uległy zmianie, jednakże nie spowodowały konieczności wypłaty jednorazowego dodatku uzupełniającego dla nauczycieli tych stopni awansu zawodowego.

Obowiązek przeprowadzenia analizy poniesionych w poprzednim roku kalendarzowym wydatków na wynagrodzenia nauczycieli (w odniesieniu do wysokości średnich wynagrodzeń, o których mowa w art. 30 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela) spoczywa na organie prowadzącym szkołę, w myśl art. 30a ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela. Powyższe przekłada się na obowiązek weryfikowania przez organ prowadzący, danych przekazywanych przez wszystkie szkoły i placówki oświatowe – prowadzone przez Powiat Rybnicki – w celu sporządzenia sprawozdań z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego.

Starosta Rybnicki nie powierzył zadań w tym zakresie żadnemu pracownikowi Starostwa Powiatowego w Rybniku.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 późn. zm.), kontrolę zarządczą w jednostkach sektora finansów publicznych stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w myśl art. 68 ust. 2 pkt 1 i pkt 3 ww. ustawy, celem kontroli zarządczej jest zapewnienie w szczególności zgodności działalności

z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi oraz wiarygodności sprawozdań. Natomiast zgodnie z art. 69 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 ww. ustawy, zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej należy do obowiązków przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego i kierownika jednostki.

Sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego za lata 2018 - 2020 podpisał p. Damian Mrowiec – Starosta Powiatu Rybnickiego oraz p. Sylwia Marcol-Wróblewska – Skarbnik Powiatu.

Wniosek nr 15

Sporządzić korekty sprawozdań z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w placówkach prowadzonych przez

Powiat Rybnicki za lata 2018 - 2020 z uwzględnieniem w faktycznie poniesionych wydatkach na wynagrodzenia nauczycieli - dodatkowego wynagrodzenia rocznego naliczonego za rok poprzedni nauczycielom zmieniającym w trakcie roku stopień awansu zawodowego, a wypłaconego im w roku podlegającym analizie, mając na uwadze § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 stycznia 2010 r. w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 2020, poz. 1303 z późn. zm.).

Wniosek nr 16

Rozważyć powierzenie pracownikom Starostwa Powiatowego w Rybniku zadań w zakresie przeprowadzenia analizy poniesionych w poprzednim roku kalendarzowym wydatków na wynagrodzenia nauczycieli w odniesieniu do wysokości średnich wynagrodzeń w celu prawidłowego sporządzania sprawozdania, o którym mowa w art. 30a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019 poz. 2215) w związku pouczeniem zawartym w punkcie 4 załącznika nr 2 i w punkcie 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 stycznia 2010 r. w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 2020, poz. 1303 z późn. zm.) oraz § 3 ust. 3 ww. rozporządzenia, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2137), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Zastępca Prezesa
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach

Elektronicznie podpisany przez Krzysztof Aleksander Róg

Krzysztof Róg